

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Proces udzielania kredytów przez banki nieodzwrotnie i z pewnym ryzykiem kredytowym związanym z tym, i czy z nich może nie zostać spłacony. W związku z tym, banki zobligowane są do tworzenia rezerw na pokrycie potencjalnych strat niespłaconych kredytów („nale no ci zagro one”). Tworzenie tych rezerw ogranicza roczne zyski banków, a z drugiej strony rozwiązanie rezerw może pozytywnie wpłynąć na wyniki w danym roku. W literaturze zidentyfikowano wykorzystanie tej możliwości przez banki i zmiany poziomu rezerw nie tylko wskutek zmian w ryzyku, ale również w celu zarządzania poziomem zyskowności banku w danym okresie. W szczególności, banki starają się unikać raportowania nadmiernie wysokiej zmienności zysków i wykorzystują okresy wysokiej dochodowości by tworzyć nadmierne rezerwy w stosunku do ryzyka kredytowego. Te dodatkowe zabezpieczenia pozwalają na zwiększenie zyskowności w okresach niskich dochodów. Proces ten określony został mianem „wygładzania dochodów”.

Istnieje jednak nadal niejasności dotyczące przyczyn takich korekt procesu tworzenia odpisów na należności zagrożone banków. Członkowie autorów uważają, że są one wynikiem oczekiwań menedżerów banków w odniesieniu do strat kredytowych, które pojawią się w przyszłości. Inni wskazują na próby maksymalizacji własnych korzyści przez menedżerów banków, którzy wykorzystują wygładzanie dochodów do demonstracji wysokich kompetencji menedżerskich. Celem tego projektu jest weryfikacja innej możliwości, a mianowicie wpływu akcjonariatu na decyzje dotyczące poziomu odpisów na należności zagrożone banków w Europie środkowej. Instytucje finansowe w tej części Europy są w dużej części własnością międzynarodowych firm. Celem naszego projektu jest analiza tego, czy różne cechy tych akcjonariuszy wielokrajowych wpływają na poziom i zmienność rezerw tworzonych przez banki od nich zależne.

Akcjonariusze otrzymują dywidendy od spółek w których są akcjonariuszami wielokrajowymi, które płacone są od wartości zysków netto. W związku z tym, dostosowanie wysokości odpisów na należności zagrożone będzie miało wpływ po pierwsze na zyski banków zależnych, a po drugie – pośrednio – zyski generowane przez akcjonariuszy. W związku z tym akcjonariusze mogą zachęcać banki do regulowania wysokości odpisów, co wpłynie na proces wygładzania dochodów. To może mieć miejsce w szczególności w okresach trudnej koniunktury, takich jak okres kryzysu finansowego 2007-2009, kiedy duże banki międzynarodowe odniosły straty związane ze spowolnieniem gospodarczym i ich własną ekspozycją na ryzyko. Celem projektu jest analiza wpływu takich negatywnych szoków na poziomie akcjonariuszy wielokrajowych na poziom rezerw tworzonych w bankach zależnych.

W celu zbadania związków pomiędzy akcjonariuszami i polityką kredytową banków zależnych wykorzystamy dane finansowe banków z 11 krajów Europy Centralnej należących do Unii Europejskiej (Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Estonia, Węgry, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowenia, Słowacja). Dane obejmują okres 2004-2014, czyli zarówno lata przed jak i po kryzysie finansowym. Dane te zostaną poszerzone o informacje na temat akcjonariuszy wielokrajowych oraz o dane makroekonomiczne dotyczące zarówno krajów w których funkcjonują banki jak i tych w których siedzibę mają akcjonariusze wielokrajowi.

Wyjtkowa baza danych stworzona dla celów projektu pozwoli na ocenę efektów bodźców akcjonariuszy względem odpisów na należności zagrożone i procesu wygładzania dochodów banków zależnych. W wyniku badań będziemy w stanie pokazać czy uznaniowe interwencje menedżerów banków względem poziomu rezerw wynikają z presji akcjonariuszy wielokrajowych, czy raczej są wynikiem ich autonomicznych decyzji. W szczególności będziemy w stanie zweryfikować wpływ negatywnych konsekwencji kryzysu finansowego 2007-2009 poniesionych przez akcjonariuszy wielokrajowych banków z Europy Centralnej na politykę kredytową tych banków.